

Jeroen van Gaalen: 'Ik werk juist

Op bestaande bedrijven worden schermen dikwijls geïnstalleerd als het gewas nog volop in productie is. Dat heeft de nodige consequenties voor de installateurs.

Voorman Jeroen van Gaalen van scherminstallateur Steetec voelt zich er wel bij. "Het werken tussen een gewas is uitdagender. Je moet meer nadenken bij wat je doet en ter plaatse problemen oplossen. Dat vergt meer creativiteit."

TEKST EN BEELD: JAN VAN STAALDUINEN

Van Gaalen en zijn collega's kunnen goed merken dat de gasprijs tot grote hoogte is gestegen. Op veel bestaande bedrijven wordt volop geïnstalleerd. In dit geval bij tomatenkwekerij Van der Houwen in Steenbergen, die 6 ha van scherm voorziet.

"Het aanleggen doen we bij voorkeur tussen het gewas", zegt de voorman desgevraagd. "Met het doek wachten we liever tot de teeltwisseling. De teler kan zijn kas dan beter schoonmaken en wij kunnen sneller werken. Maar zo lang kunnen we niet altijd wachten."

Goed opletten

Het ligt voor de hand dat het installeren van een scherm tussen en boven het gewas meer tijd kost dan op een nieuwbouwproject. Van Gaalen onderbouwt dit met cijfers: "Een project als dit van 6 ha doen we in de nieuwbouw met zijn vieren in zes weken. Nu zijn we daar acht tot negen weken mee bezig. Dat komt door een aantal factoren."

Jeroen van Gaalen: "Bij het werken tussen het gewas heb je wat meer denkwerk en creativiteit nodig, daar hou ik wel van."

Jack van Schie: 'Met de huidige gasprijs kom ik er niet onderuit'

Scherminstallateurs beleven drukke tijden. Met een gasprijs die pakweg twee keer zo hoog is als een jaar geleden, gaan tientallen telers noodgedwongen over tot aanschaf van een energiescherm. "Als mij vorig jaar gevraagd zou zijn of ik een scherm overwoog, was ik in lachen uitgebarsten", zegt tomatentelers Jack van Schie uit Bleiswijk. "Nu heb ik geen andere keuze."

Jack van Schie is geen voorstander van een lichtonderscheppende scherminstallatie. "Een paar procent lichtverlies betekent altijd een paar procent opbrengstderving", rekt hij voor. "Die paar procent hebben veel invloed op het saldo. De vaste kosten blijven immers gelijk, of je die kilo's nu wel of niet realiseert. Twee jaar geleden heb ik nog een dekwasser gekocht om het licht optimaal te benutten. Daar heb ik veel plezier van. Schermen in tomaten is bij een normale gasprijs niet aantrekkelijk."

Die gasprijs is echter niet meer normaal. Of misschien moeten we er simpelweg nog aan wennen. Voor veel telers, waaronder Van Schie, verdubbelde de gasprijs binnen een jaar tot de huidige 22 à 23 cent per m³. "Daar is geen kruid tegen gewassen", zegt de

Bleiswijker gelaten. "Schermen is pure noodzaak." De tomatenteler denkt in het eerste jaar zeven, misschien acht kuub per meter te besparen. "Dat zou ik een mooi resultaat vinden, want ik heb er totaal geen ervaring mee", zegt hij. "Collega's die al langer schermen halen tien tot elf kuub."

Generatiever telen

Van Schie gebruikt de volgende teelt ook voor het eerst geënte planten. Uit een bescheiden proef is hem al gebleken dat deze duidelijk grover zijn. "Voor geënte planten is een energiescherm gunstig, omdat je daarmee het klimaat extremer kunt sturen. Dat is

graag tussen het gewas'

Jeroen van Gaalen: "Met het doek wachten we liever tot de teeltwisseling."

Hij vervolgt: "In de nieuwbouw trekken we alle draden voor één tralie tegelijk. Hier moet dat één voor één. Daarnaast werken we hier op scharende buisraailkarren en bij nieuwbouwpotten met trekkers. Die zijn gemakkelijker te stellen en stabiel. In hoge kassen en bij de kopgevels, waar de grond soms wat drassig is, moet je tussen het gewas extra goed opletten. Bovendien mogen we hier in de paden niet met ladders werken. In verband met de buisrail zouden we namelijk de onderste sport moeten verwij-

deren en dat mag niet volgens de arbowet. In het algemeen moet je op bestaande bedrijven meer lopen, heb je minder manoeuvreerruimte en moet je voorzigtiger werken. En er zijn natuurlijk meer obstakels, waardoor je niet altijd de kortste weg naar huis kunt nemen."

Om niet boven het gewas te hoeven lassen en boren, werken veel installateurs onder deze omstandigheden met kopplassen en klemlagers. Deze technologie is inmiddels zo ver ontwikkeld, dat het ook in de nieuwbouw veelvuldig wordt toegepast.

Bedrijfshygiëne

Misschien minder voor de hand liggend, maar uitermate belangrijk is de bedrijfshygiëne. Vooral op vruchtgroentebedrijven wordt daar strikt de hand aan gehouden om virus- en schimmelsverspreiding te voorkomen. Van Gaalen: "Halverwege de dag naar een ander tomatenbedrijf stappen is echt uit den boze. En terecht. Gisteren heb ik nog een collega de toegang geweigerd, die dat even was vergeten. Je moet het werk dus goed plannen en weten wie je wel en niet ergens naartoe kunt sturen. Maar ook dat went snel. Verder moeten we natuurlijk alle buisraailkarren ontsmetten voor ze ergens anders naartoe gaan."

Dat zal even duren, want de klus is niet nog niet geklaard. Voor Jeroen van Gaalen is dat geen probleem. Want hoewel de meeste monteurs een voorkeur hebben voor nieuwbouwprojecten, werkt hij juist graag tussen het gewas. Juist omdat er meer bij komt kijken. "Je loopt tegen onverwachte problemen op die je dan zelf of in overleg met de tuinder moet oplossen. Er komt wat meer denkwerk en creativiteit bij kijken en daar hou ik wel van."

SAMENVATTING Tijdens het aanleggen van scherminstallaties op bestaande bedrijven is het gewas vaak nog in productie. Dit vergt een aangepaste en omzichtige werkwijze. Bovendien moeten de monteurs rekening houden met bedrijfshygiënische beperkingen.

nodig om generatief te telen. Het streven is een hoge temperatuur in de namiddag, om hem in de voornacht flink te laten zakken. Zonder scherm kun je die hoge temperatuur op echt winterse dagen niet realiseren."

Eerste besparing

Eind september is de scherminstallatie inmiddels aangelegd. Het doek is er begin oktober ingetrokken. Alle werkzaamheden vinden plaats terwijl het gewas nog in productie is. "In de teeltwisseling hebben we het zelf te druk en ik wil niet onnodig leeg liggen", verklaart de ondernemer. "Het kost wat planten extra, maar daar kan ik me in deze fase van de teelt niet druk om maken. In het staartje van de teelt kan ik het scherm trouwens goed benutten. Na het ethrellen gaat de temperatuur omhoog om het afrijpen te bevorderen, dus de eerste besparing kan ik dan al realiseren."

Kosten en baten

Tegenover de verwachte besparing van (op termijn) tien kuub gas per m² staan de jaarkosten van de scherminstallatie plus energiedoek en de opbrengstderiving. Van Schie schat deze op respectievelijk € 0,40 en 2 kg per m². "Wanneer de gasprijs zo hoog blijft, verdien ik het energiescherm gemakkelijk terug. Misschien sneller dan me lief is. Als je de deskundigen mag geloven, gaat de olieprijs nog een stuk omhoog. Er staat ons dus nog wat te wachten."

Jack van Schie: "Schermen in tomaten is bij een normale gasprijs niet aantrekkelijk."